

श्री ५ को सरकार, नेपाल
तथा
जनवादी गणतन्त्र चीन सरकार
बीच
नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत
बीच
व्यापार तथा अन्य सम्बन्धित विषयमा सम्पन्न
सम्झौता

श्री ५ को सरकार, नेपाल र जनवादी गणतन्त्र चीन सरकार (यसपछि दुई पक्ष भनिएको);

दुई देश बीचको मैत्रीपूर्ण तथा असल छिमेकीको सम्बन्धलाई अझ विकसित गर्न इच्छुक हुदै;

एक अर्काको सार्वभौमसत्ता र क्षेत्रीय अखण्डताको पारस्परिक सम्मान, आपसी अहस्तक्षेप, एक अर्काको आन्तरिक मामिलामा अहस्तक्षेप, समानता र पारस्परिक लाभ तथा शान्तिपूर्ण सह-अस्तित्वका पाँच सिद्धान्तका आधारमा दुवै देशका जनता खास गरी नेपालका जनता र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतका बासिन्दा बीचको परम्परागत मैत्रीपूर्ण सम्बन्धलाई अभिवृद्धि गर्ने मनसायले;

मैत्रीपूर्ण सरसल्लाहपछि निम्न बमोजिम गर्न सहमत भएका छन् ।

धारा १

नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत बीचमा निम्न प्रावधानका आधारमा मानिसहरुको आवागमन व्यवस्थित गर्न दुई पक्षहरु सहमत भएका छन् ।

१. अर्काको देशको यात्रा गर्न इच्छुक एक देशको कूटनीतिक अधिकारी, सरकारी कर्मचारीहरु तथा अन्य नागरिकहरुले (यस धाराको प्रकरण ३, ५ र ६ तथा धारा ७ को प्रकरण ३ मा व्यवस्था गरिएका बाहेक) आफ्नो देशबाट जारी भएको वैध राहदानी र अर्को देशबाट जारी भएको प्रवेशाज्ञा लिनुपर्नेछ । तेस्रो

देश हुँदै नेपाल वा चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत प्रवेश गर्ने अर्को देशका नागरिकहरूले पनि आफ्नो देशबाट जारी भएको वैध राहदानी र अर्को देशबाट जारी भएको प्रवेशाज्ञा लिनुपर्नेछ ।

२. परम्परागत र विशेष रूपमा नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत बीचको व्यापारमा संलग्न एक अर्को देशका व्यापारीहरू (यस धाराको प्रकरण ३ अन्तर्गतका व्यक्तिहरू बाहेक), उनीहरूका पति वा पत्नी, आश्रित बच्चाहरू र अनुचरहरूले आफ्नो देशबाट जारी भएको वैध राहदानी र अर्को देशबाट जारी भएको प्रवेशाज्ञा लिनेछन् । उनीहरूलाई परिस्थिति एवं आवश्यकताको आधारमा एक वर्ष सम्म वैध हुने एकल, दुई वा बहु प्रवेशी प्रवेशाज्ञा दिन सकिनेछ ।

३. कुनै एक पक्षद्वारा सीमानाका जिल्लाहरूका वासिन्दाहरू भनी तोकिएका व्यक्तिहरू (यसपछि "सीमानाका वासिन्दाहरू" भनिएका), जो अर्को देशका सीमानाका जिल्लाहरूमा साना व्यापारी मेला वा सानो मात्रामा सीमा व्यापार वा साना व्यापार लगायतका सीमा व्यापारका लागि वा मित्रहरू वा नातेदारहरूलाई भेट्नका लागि यात्रा गर्न चाहन्छन्, अर्को देशको सीमानाका जिल्लाहरूमा यात्रा गर्नु पूर्व सक्षम अधिकारीद्वारा जारी गरिएको आवागमन अनुमतिपत्र लिनुपर्नेछ (यस्तो अनुमतिपत्रको विस्तृत विवरण दुवै पक्षद्वारा कूटनीतिक तवरले निर्धारण गरिने र उपयुक्त रूपमा लागू गरिनेछ) र सीमाना जाँच केन्द्र वा सीमा जाँच चौकी वा प्रवेश गरेपछि भेटिने पहिलो रीतपूर्वक रूपमा अधिकार प्राप्त सरकारी निकायबाट गरिने जाचलाई स्वीकार गर्नुपर्नेछ । त्यस्ता व्यक्तिहरू अर्को देशको सीमाना जिल्लाहरू भन्दा भित्री भागमा जाने छैनन् । तर यस प्रकरणमा उल्लेख गरिए बमोजिम नतोकिएसम्म र नयाँ व्यवस्थाहरू लागू नहुन्जेलसम्म प्रचलित व्यवस्थाहरू नै कायम रहनेछन् ।

४. अर्को देशको सीमानाका जिल्लाहरू भन्दा पर यात्रा गर्न चाहने एक देशका सीमानाका वासिन्दाहरू र अन्य नागरिकहरूले आफ्नो देशबाट जारी भएको वैध राहदानी र अर्को देशबाट जारी भएको प्रवेशाज्ञा लिनुपर्नेछ ।

५. एक अर्को देशका सीमानाका धार्मिक आस्थावान वासिन्दाहरूले पनि धार्मिक यात्राको लागि सीमानाका जिल्लाहरूको आवागमन अनुमतिपत्रको आधारमा

अर्को देशमा यात्रा गर्न सक्नेछन् । तर तिनीहरू त्यस देशको सीमानाको जिल्ला भन्दा पर जाने छैनन्; एक अर्को देशका सीमानाका वासिन्दाहरू जो अर्को देशको सीमानाका जिल्लाहरू भन्दा पर यात्रा गर्न चाहन्छन् र एक अर्को देशका सीमानाका वासिन्दाहरू वाहेक धार्मिक आस्थावान व्यक्तिहरूले आफ्नो देशबाट जारी भएको बैध राहदानी र अर्को देशबाट जारी भएको प्रवेशाज्ञा वा आफ्नो सरकारको आधिकारीक निकायबाट जारी गरिएको र अर्को देशबाट मान्यता प्राप्त वाहकको तस्वीर टाँसिएको धार्मिक यात्रुको परिचयपत्र लिनुपर्नेछ र अर्को देशको सीमाना जाँच केन्द्र वा सीमा जाँच चौकी वा रीतपूर्वक प्रवेश गरेपछि भेटिने पहिलो रीतपूर्वक रुपमा अधिकार प्राप्त सरकारी निकायबाट गरिने जाँचलाई स्वीकार गर्नु पर्नेछ । धार्मिक यात्रुको प्रमाणपत्र वाहक व्यक्तिहरू दुवै तर्फबाट सहमति भएका प्रवेश नाकाबाट मात्र अर्को देश भित्र प्रवेश गर्न वा त्यहाँबाट बाहिर निस्कन सक्नेछन् र अर्को देशको सीमानाका जिल्लाहरूमा एक महिना भन्दा बढी बस्ने छैनन् । त्यस्ता नाकाहरूको सम्बन्धमा सहमति नभएसम्म हालकै आवागमन नाकाहरूको प्रयोग गरिनेछ ।

६. एक देशका भरियाहरू, खच्चडवालाहरू, सवारी चालकहरू र दक्ष कामदारहरू अर्को देशको सीमानाका जिल्लाहरूमा आवागमन अनुमति पत्र विना प्रवेश गर्न सक्ने छैनन् र सीमाना जाँच केन्द्र वा सीमा जाँच चौकी वा प्रवेश गरेपछि भेटिने पहिलो रीतपूर्वक रुपमा अधिकार प्राप्त सरकारी निकायको जाँचलाई स्वीकार नगरी अर्को देशको तोकिएको क्षेत्र भन्दा पर जाने छैनन् । एक देशका सवारी साधनहरूले अर्को देशबाट अनुमति प्राप्त गरेपछि अर्को देशको उपयुक्त स्थानहरूमा प्रवेश गर्न सक्नेछन् ।
७. एक देशका सीमानाका वासिन्दाहरू सीमा व्यापार, साना व्यापारी मेला वा सानो सीमा व्यापार वा साना व्यापारको लागि, धार्मिक यात्राको उद्देश्यका लागि वा नातेदारहरू वा मित्रहरू भेट्नको लागि दुई पक्षका अधिकारीहरूबीच सरसल्लाह भई सहमति भएबमोजिमका मार्ग र प्रवेश नाकाबाट यात्रा गर्न सक्नेछन् । त्यस्ता मार्ग र प्रवेश नाकाहरू नतोकिएसम्म हालका मार्ग र प्रवेश नाकाहरू नै प्रयोग गरिनेछन् । अर्को देशमा ठूलो मात्रामा व्यापारको लागि वा समूहमा वा प्रतिनिधिमण्डलमा यात्रा गर्न चाहने एक देशका व्यापारीहरूले दुई सरकारहरूबाट खोलिएका मार्ग र प्रवेश नाकाहरू, जस्तो कि चीन तर्फका पूराङ, केरोङ, न्यालाम र रिबो र नेपाल तर्फका यारी, रसुवा,

कोदारी र ओलाङचुङगोला र समय समयमा दुई सरकारहरु बीच मञ्जुर गरिने अन्य नाकाहरुबाट यात्रा गर्नु पर्नेछ । तर यस प्रकरणका व्यवस्थाहरुले सन् १९८१ को व्यापार तथा भुक्तानी सम्झौताको धारा ८ ले गरेका व्यवस्था अन्तर्गत रही सीमानाका वासिन्दाहरुले उपभोग गर्दै आएको बस्तु विनिमयमा आधारित परम्परागत व्यापारलाई कुनै प्रभाव पार्ने छैनन् । यसका अतिरिक्त बस्तु विनिमयमा आधारित त्यस्ता परम्परागत व्यापारलाई यस प्रकरणमा उल्लेख गरिएका व्यवस्थाहरुले बन्देज लगाउने छैनन् ।

८. दुवै देशका सरकारी कर्मचारीहरु, धार्मिक यात्रुहरु, व्यापारीहरु र पर्यटकहरुले सामान्य र मनासिव दरमा यातायातका साधनहरु प्रयोग गर्न पाउनेछन् ।
९. यस धाराका उपर्युक्त प्रकरणहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दुवै पक्षलाई आफ्नो क्षेत्र भित्र कुनै अवान्छित व्यक्तिको प्रवेशलाई अस्वीकार गर्ने अधिकार हुनेछ ।
१०. यस धाराका उपर्युक्त प्रकरणहरु अनुसार अर्को देशको भूमिभित्र प्रवेश गरेका एक देशका नागरिकहरु अर्को देशले निश्चित गरेको प्रक्रियाहरु पूरा गरेपछि मात्र अर्को देशको भूमिभित्र बस्न सक्नेछन् ।

धारा २

नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत बीचको धार्मिक सम्पर्क कायम राख्नु पर्नेमा दुवै पक्ष सहमत भएका छन् र सो प्रयोजनका लागि निम्न व्यवस्थाहरु गर्न मञ्जुर भएका छन् :

१. एक देशको साधिकार स्थानीय निकायले अर्को देशका धार्मिक यात्रुहरुलाई आफ्नो भूमिमा आवागमन गर्न पाउने सुविधा उपलब्ध गराउनेछ ।
२. एक देशका धार्मिक यात्रुहरुले अर्को देशको सीमा क्षेत्रमा प्रवेश गर्दा वा त्यहाँबाट निस्कदा यस सम्झौताको धारा १ को प्रकरण ५ मा तोकिएको कार्यविधि पूरा गर्नुपर्नेछ ।
३. धार्मिक यात्रुहरुले लगेका अर्को देशको कानूनद्वारा व्यवस्था गरिएका निजी सामानहरु र धार्मिक बस्तुहरु शुल्क मुक्त हुनेछन् ।

धारा ३

दुवै पक्षहरु पारस्परिकताको आधारमा यात्रुहरु र सामान ओसार पसार गर्नका लागि ल्हासा-काठमाण्डौ राजमार्गको पूर्ण उपयोग गर्न र दुवै पक्षद्वारा सहमति भए बमोजिमका कार्यविधिका आधारमा दुई देशहरुको बीचमा व्यापार, पर्यटन र अन्य क्षेत्रमा सहयोग विस्तार गर्न मन्जुर छन् ।

धारा ४

एक देशका नागरिकहरु अर्को देशको भूमिमा शान्तिपूर्ण र सन्तुष्ट रुपमा काम गर्न र वस्न सक्ने कुराको सुनिश्चितताका लागि र दुई देशहरु बीच मैत्रीको विकास प्रवर्द्धन गर्न दुवै पक्षहरु निम्न कुराहरु गर्न सहमत भएका छन् :-

१. एक देशले आफ्नो भूमिभित्र अर्को देशका नागरिकहरुको जीवन, सम्पत्ति र बैधानिक अधिकार एवं हकहरुको संरक्षण गर्नेछ ।
२. दुवै पक्षबाट अन्यथा सहमति भएकोमा बाहेक एक देशका नागरिकहरुलाई अनुमति विना अर्को देशको भूमिमा पशु लैजाने, चरन, कृषि, शिकार, रुख ढाल्न र औषधियुक्त जडीबुटीहरु संकलन गर्ने जस्ता क्रियाकलापहरुमा संलग्न हुन अनुमति दिइने छैन । यस प्रावधानको कुनै पनि उल्लंघनलाई आतिथ्य देशले आफ्नो देशको कानून अनुसार निपटारा गर्नेछ ।
३. एक देशका नागरिकहरुले अर्को देशको भूमिमा आतिथ्य देशको कानूनको पालना गर्नेछन्, कर तिर्नेछन् र स्थानीय प्रथाहरुको सम्मान गर्नेछन् ।
४. एक देशको भूमिमा परेका अर्को देशका नागरिकहरु संलग्न भएका सवै देवानी र फौजदारी मुद्दा वा विवादहरु आतिथ्य देशको सरकार वा न्यायिक निकायहरुबाट निपटारा गरिनेछन् । यदि त्यस्तो मुद्दा परेमा आतिथ्य देशले अनावश्यक ढिलाई विना पठाउने देशको कूटनीतिक वा वाणिज्य नियोग वा स्थानीय वैदेशिक मामिला कार्यालयलाई जानकारी दिनेछ ।

५. एक देशका पशुहरु, विरुवाहरु र तिनको उत्पादनलाई निर्यातकर्ता देशको रीतपूर्वक प्रमाणित गरिएको क्वारेन्टाइन प्रमाणपत्र आवश्यक पर्नेछ र आयातकर्ता देशले त्यस्ता प्रमाणपत्रहरुलाई पारस्परिकताका आधारमा मान्यता दिनेछ ।
६. दुवै पक्षहरुले दुई देशहरुको सीमानामा संरक्षित क्षेत्रको संरक्षण, प्रवर्द्धन र विकासका लागि र जीवित वा मृत जंगली जनावरहरु, चराहरु र विरुवाहरु वा तिनीहरुको नमूना वा उत्पादनको गैर कानूनी आयात निर्यात निषेध गर्नका लागि एक अर्कालाई सहयोग गर्नेछन् । दुवै पक्षहरुले सीमा वारपार आवत जावत गर्ने जनावरहरु र चराहरुको सुरक्षा र संरक्षण पनि गर्नेछन् ।

धारा ५

१. दुवै पक्षले नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत बीचको आर्थिक र व्यापारिक सम्बन्धको विकासका लागि प्रोत्साहन र सहयोग गर्नेछन् । एक देशका सम्बद्ध निकायहरुले आफ्नो भूमिमा अर्को देशका व्यापारीहरुको बैधानिक अधिकार र हितको संरक्षण गर्ने र तिनीहरुको व्यापारिक क्रियाकलापलाई सहज बनाउने काम गर्नेछन् । एक देशका व्यापारीहरुले अर्कोको भूमिमा आथित्य देशको कानूनको पालना गर्नेछन् र त्यस देशको सम्बद्ध निकायको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत रहनेछन् ।
२. दुवै पक्षले नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत बीचको परम्परागत सीमा व्यापारलाई प्रोत्साहित गर्नेछन् । एक देशका सीमानाका वासिन्दाहरु र व्यापारीहरु अर्को देशमा त्यस देशको साधिकार स्थानीय निकायहरुद्वारा तोकिएका प्रवेश नाकाहरु र मार्गहरु भएर आवत जावत गर्नेछन् र तोकिएका स्थानहरुमा व्यापार गर्नेछन् । त्यस्ता साधिकार स्थानीय निकायहरुले अर्को

देशका सीमानाका वासिन्दाहरु र वस्तु विनिमय, नगदमा भुक्तान गरिने व्यापार वा अन्य कुनै पनि प्रकारको सीमा व्यापारमा संलग्न व्यापारीहरुलाई सुविधा र संरक्षण प्रदान गर्नेछन् ।

३. दुवै पक्षहरुले त्यस्ता व्यापारमा गरिने भुक्तानी वैकहरु मार्फत, अझ विशेष रुपमा प्रतितपत्रहरुद्वारा, गर्न प्रोत्साहन र सहयोग गर्नेछन् । दुवै पक्षहरुले प्रतीतपत्रद्वारा व्यापार गर्ने अवस्था नवनेसम्मका लागि सीमानाका वासिन्दाहरु र व्यापारीहरुका बीचको सीमा व्यापारलाई व्यावहारिक दृष्टिकोण राखी सहज बनाउनेछन् । सीमा व्यापारवाट उत्पन्न कुनै पनि ऋण विवादलाई दुवै पक्षका स्थानीय अधिकारीहरुले छलफलद्वारा सुल्झाउने प्रयास गर्नेछन् ।

धारा ६

दुवै पक्षहरुले नेपाल र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतका बीचमा पर्यटन, आर्थिक विकास, प्रविधिको आविष्कार, व्यापार अभिवृद्धि, नागरिक उड्डयन सेवामा हुने सहयोगलाई प्रोत्साहन र सहयोग गर्नेछन् ।

धारा ७

१. दुवै पक्षका स्थानीय अधिकारीहरु बीचको मैत्रीपूर्ण सम्बन्धलाई सुदृढ बनाउन र समय समयमा उत्पन्न हुन सक्ने कुनै पनि विवाद समाधान गर्न दुवै पक्षका सीमानाका जिल्लाहरुका स्थानीय अधिकारीहरुले आवश्यकतानुसार बैठक गर्ने र सूचनाको आदान प्रदान गर्नेछन् ।

२. त्यस्ता बैठकहरुको स्तर, समय, स्थान र बैठकसंग सम्बन्धित अन्य विषय वस्तुहरु दुवै पक्षका सम्बद्ध स्थानीय अधिकारीहरुको सरसल्लाहबाट निर्धारण गरिनेछन् ।

३. एक देशका स्थानीय अधिकारीहरु त्यस्तो बैठकका लागि सीमानाका जिल्लाहरुको आवागमन अनुमतिपत्र वा आफ्नो सरकारद्वारा जारी गरिएको र अर्को सरकारद्वारा मान्यता दिइएको वाहकको तस्वीर टाँसिएको परिचयपत्रको आधारमा अर्को देशमा यात्रा गर्न सक्नेछन् ।

धारा ८

दुवै पक्षहरुले प्रस्तुत सम्झौताका व्यवस्थाहरु कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनका लागि विशेष सम्झौताहरु सम्पन्न गर्न र प्रस्तुत सम्झौता भन्दा पृथक व्यवस्थाहरु गर्न सक्नेछन् ।

धारा ९

प्रस्तुत सम्झौता हस्ताक्षर भएको मितिदेखि लागू हुनेछ र दश वर्षसम्म कायम रहनेछ र कुनै पक्षले सम्झौता समाप्त हुनुभन्दा ६ महिना पूर्व लिखित सूचनाद्वारा रद्द नगरेमा अर्को दस/दस वर्षका लागि स्वतः नवीकरण हुनेछ । कुनै पक्षले प्रस्तुत सम्झौता संशोधनको प्रस्ताव गरेमा सम्झौता संशोधनका लागि दुवै पक्षद्वारा वार्ता गरिनेछ र कूटनीतिक माध्यमद्वारा पुष्टी गरिनेछ ।

सवै प्रतिहरु समान रुपमा प्रामाणिक हुने गरी नेपाली, चीनीयां र अंग्रेजी भाषाका दुई/दुई प्रतिहरुमा आज विक्रम सम्वत् दुई हजार उनान्साठ्ठी साल आषाढ महिनाको छव्वीस गते, बेइजिगमा हस्ताक्षर सम्पन्न भयो । मतान्तर भएमा अंग्रेजी प्रति मान्य हुनेछ ।

श्री ५ को सरकार, नेपालको तर्फबाट जनवादी गणतन्त्र चीन सरकारको तर्फबाट

**AGREEMENT
BETWEEN
HIS MAJESTY'S GOVERNMENT OF NEPAL
AND
THE GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA
ON
TRADE AND OTHER RELATED MATTERS
BETWEEN
NEPAL AND THE TIBET AUTONOMOUS REGION OF CHINA**

His Majesty's Government of Nepal and the Government of the People's Republic of China (hereinafter referred to as the "two Parties");

Being desirous of further developing the friendly and good-neighborly relations between the two countries;

With a view to enhancing the traditional friendly relations between the peoples of the two countries, and particularly between the people of Nepal and the inhabitants of the Tibet Autonomous Region of China on the basis of the Five Principles of mutual respect for each other's sovereignty and territorial integrity, mutual non-aggression, non-interference in each other's internal affairs, equality and mutual benefit, and peaceful co-existence;

After friendly consultations, have agreed on the following:

Article I

The two Parties agree that the movement of persons between Nepal and the Tibet Autonomous Region of China shall be governed by the following provisions:

1. Diplomatic personnel, civil servants and other nationals (except those covered by paragraphs 3, 5, and 6 of this Article and paragraph 3 of

Article VII) of either country who wish to travel to the other country shall hold valid passports issued by their own country and visas issued by the other country. Nationals of either country entering Nepal or the Tibet Autonomous Region of China via a third country shall also hold valid passports issued by their own country and visas issued by the other country,

2. Traders of either country customarily and specially engaged in trade between Nepal and the Tibet Autonomous Region of China (other than those persons covered by paragraph 3 of this Article), their spouses, dependent children and attendants shall hold valid passports issued by their own country and visas issued by the other country. They may be given visas for a single, double or multiple entry valid for one year, depending on the situation and their needs.
3. Inhabitants of the border districts as specified by either Party (hereinafter referred to as "border inhabitants") who wish to travel to the border districts of the other country for border trade including small fairs or border trade in small volumes or petty trade, or for visiting relatives or friends shall hold exit-entry passes of the border districts (Details of such passes shall be determined by the two Parties through diplomatic channels and implemented duly) issued by the competent authorities and accept the check-up by the Frontier Inspection Station or Border Check-Post, or the first encountered duly authorized government agency before traveling to the border districts of the other country. They shall not go beyond the border districts into the interior of the other country. However, the existing practices shall continue until such specification and the introduction of the new arrangement referred to in this Paragraph.

4. Border inhabitants who wish to travel beyond the border districts of the other country and other nationals of either country shall hold valid passports issued by their own country and visas issued by the other country.
5. Border inhabitants of either country who are religious believers may travel to the other country for the purpose of pilgrimage with exit-entry passes of the border districts, provided that they will not go beyond the border district of that country; border inhabitants of either country who wish to travel beyond the border districts of the other country and religious believers of either country who are not border inhabitants shall hold valid passports issued by their own country and visas issued by the other country or identity certificates of pilgrims affixed with the pictures of the holders, issued by the authorized agency of their own government and recognized by the other country, and accept the check-up by the Frontier Inspection Station or Border Check-Post or the first encountered duly authorized government agency of the other country at the entry and exit points. Those who hold the identity certificates of pilgrims shall enter into and exit from the other country only through the entry points agreed upon by the two sides and shall not stay in the border districts of the other country more than one month. Until such points are agreed upon, the existing entry-exit points shall continue to be utilized.
6. Porters, muleteers, drivers of motor vehicles and artisans of either country may not enter the border districts of the other country without an exit-entry pass of the border district and without accepting the check-up by the Frontier Inspection Station or the Border Check-Post or the first encountered duly authorized government agency and they shall not go beyond the specified areas. Motor vehicles of either

country may, after obtaining permission of the other country, enter into appropriate places of the other country.

7. Border inhabitants of either country may travel to the other country for border trade, small fairs or border trade in small volumes or petty trade; for the purpose of pilgrimage or for visiting relatives or friends through the routes and entry points agreed upon by the authorities of the two Parties through consultations. Until such routes and entry points are specified, the existing routes and entry points shall continue to be utilized. Traders of either country who wish to travel to the other for trade in large volumes or in groups or delegations shall go through the routes and entry points opened by the two governments. i.e. Purang, Kyerong, Nyalam and Riwo on the Chinese side and Yari, Rasuwa, Kodari and Olangchung Gola on the Nepalese side and any other points as may be agreed upon between the two governments from time to time. However, the provisions of this paragraph shall in no way affect the facilities being enjoyed by the inhabitants of border districts to carry on the traditional trade on barter basis under the provisions of Article 8 of the Trade and Payments Agreement of 1981. Further, such traditional trade on barter basis shall not be restricted by the provisions mentioned in this paragraph as regards routes and exit-entry points.
8. Government officials, pilgrims, businessmen and tourists of both countries shall have the facility of engaging the means of transport at normal and reasonable rates.
9. Notwithstanding the provisions of the foregoing paragraphs of this Article, either Party has the right to refuse entry into its territory of any persona non grata.

10. Nationals of either country who have entered the territory of the other country in accordance with the foregoing paragraphs of this Article may stay within the territory of the other country only after completing the procedures specified by the other country.

Article II

The two Parties agree that pilgrimage contacts between Nepal and the Tibet Autonomous Region of China shall be maintained and for this purpose have agreed on the following provisions:

1. The competent local authorities of either country shall provide facilities for pilgrims to enter into and exit from its territory.
2. Pilgrims of either country shall complete the procedures specified in paragraph 5 of Article I of the present Agreement for their entry into and exit from the territory of the other.
3. The personal luggage and pilgrimage articles carried by pilgrims as stipulated by the laws of either country shall be exempted from duties.

Article III

The two sides agree to make full use of the Lhasa-Kathmandu Highway on a reciprocal basis to transport passengers and cargo, and promote cooperation between the two countries in trade, tourism and other fields, according to the procedures agreed upon by the two Parties.

Article IV

In order to ensure that the nationals of either country live and work in peace and contentment in the territory of the other and promote the

development of friendship between the two countries, the two Parties have agreed on the following:

1. Either country shall protect the life, property and legitimate rights and interests of the nationals of the other country in its territory.
2. Unless otherwise agreed by the two Parties, nationals of either country shall not be allowed to engage without permission in such activities as herding, grazing, farming, hunting, felling trees and picking medicinal herbs in the territory of the other country. Any violation of this provision shall be handled by the host country according to its laws.
3. Nationals of either country in the territory of the other shall abide by the laws and regulations of the host country, pay taxes and respect the local customs.
4. All civil and criminal cases or disputes in the territory of either country involving nationals of the other country shall be handled by the Government or the judicial organs of the host country. If such a case comes up, the host country shall inform without undue delay the diplomatic or consular missions or local foreign affairs office, as the case may be, of the sending country.
5. Livestock, plants and their products of either country shall require duly certified quarantine certificates of the exporting country and the importing country shall recognize such certificates on a reciprocal basis.
6. The two Parties shall co-operate with each other in the conservation, promotion and development of the protected zones in the border areas of the two countries, and in prohibiting illegal export and import of specimens or products or any part of the dead or living wild animals,

birds and plants. The two Parties have also undertaken to protect and conserve the animals and birds migrating across the border.

Article V

1. The two Parties shall encourage and support the development of economic and trade relations between Nepal and the Tibet Autonomous Region of China. The authorities concerned of either country shall protect the legitimate rights and interests of the traders of the other country in its territory and facilitate their business activities. The traders of either country in the territory of the other must abide by the laws and regulations of the host country and shall be subject to the jurisdiction of the authorities concerned of that country.
2. The two Parties shall promote traditional border trade between Nepal and the Tibet Autonomous Region of China. Border inhabitants and traders of either country shall enter into and exit from the other country through the entry points and routes designated by the competent local authorities of that country and shall do business in the designated places. The competent local authorities shall provide facilities and protection to the border inhabitants and traders of the other country who are engaged in barter trade, trade paid in cash or other forms of border trade.
3. The two Parties should encourage and support payment through banks for such trade, particularly by letters of credit. The two Parties shall take pragmatic attitude and facilitate the border trade between border inhabitants and traders of the two sides when conditions are not ripe for trade by letters of credit. In case of any debt disputes arising from

border trade, the local officials of the two Parties shall try to settle them through consultations.

Article VI

The two Parties shall encourage and support cooperation between Nepal and the Tibet Autonomous Region of China in tourism, economic development, technological innovation, trade promotion, and civil aviation service.

Article VII

1. In order to strengthen the friendship between the local officials of the two Parties and settle any disputes, which may arise from time to time, the local officials of the border districts of the two Parties may hold meetings and exchange information as and when necessary.
2. The level, time and venue and other matters concerning such meetings shall be decided through consultations between the local officials concerned of the two Parties.
3. Local officials of either country shall travel to the other country for such meetings with exit-entry passes of the border districts or identity certificates affixed with the pictures of the holders, issued by the authorized agency of their own government and recognized by the other government.

Article VIII

The two Parties may enter into specific arrangements for the purpose of implementing the provisions of this Agreement and make other arrangements independent of this Agreement.

Article IX

This Agreement shall come into force on the date of its signing and shall remain in force for a period of ten years and shall be renewed automatically for further periods of ten years unless it is terminated by either Party through a written notice to that effect six months before its expiration. Amendment to this Agreement shall be negotiated by the two Parties and confirmed through diplomatic channels if either Party proposes to amend the Agreement.

Done at Beijing on the Tenth Day of the Month of July of the Year Two Thousand Two in duplicate in the Nepali, Chinese, and English Languages, all texts being equally authentic. In case of divergence, the English text shall prevail.

For His Majesty's Government of Nepal

For the Government of the People's
Republic of China

आज्ञाले,
केदार पौडेल
उप-सचिव